

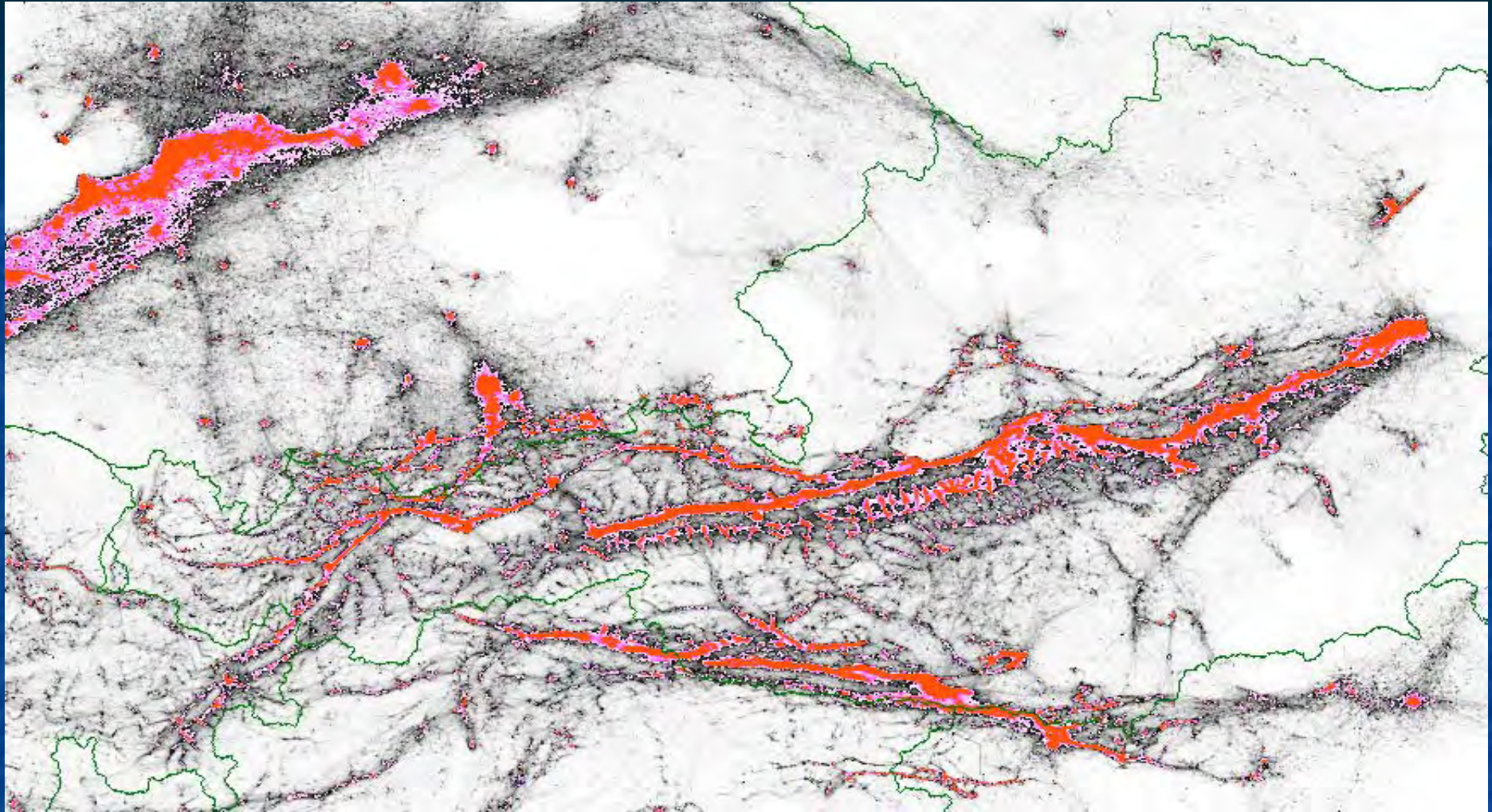
Om risken att kollidera - och FLARM

Ursprungsmaterial:
Robert Danewid

Bearbetning för KSFK: Poul Kongstad

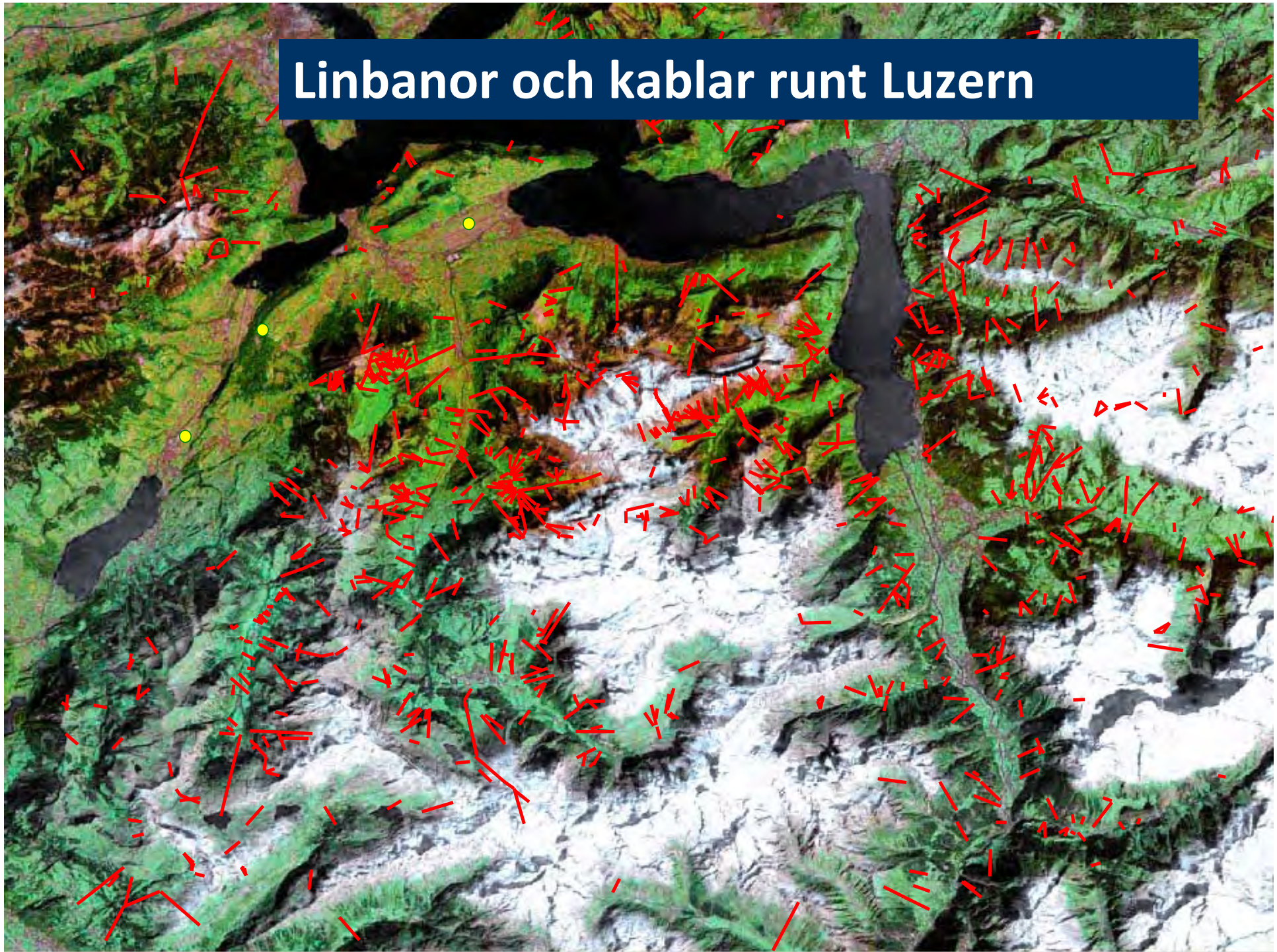
Flygning är farligt!

- **Kollisioner** = olycksorsak #2 i segelflyg
- Varannan som är iblandad i en kollision omkommer
- Vart tredje dödsfall i segelflyg är i en kollision
- Ofta ingen utredning när ingen skadas
- Near-Miss mycket vanligare, ofta oupptäckt

"Termik-leder" (Österrike)

Linbanor och kablar runt Luzern

Reno / Nevada 2006

Du möter ett annat plan
vad ser du?

Speed each	120km/h	160km/h	200km/h
Closure Rate / s	67m	89m	111m

Distance 20km ⇒ 300s / 225s / 180s

Distance 10km ⇒ 150s / 113s / 90s

Distance 5km ⇒ 75s / 56s / 45s

Distance 4km ⇒ 60s / 45s / 36s

fuselage ∅ = max. resolution of a healthy young eye

Distance 3km ⇒ 45s / 34s / 27s

Distance 2km ⇒ 30s / 23s / 18s

Distance 1.5km ⇒ 23s / 17s / 14s

Distance 1km ⇒ 15s / 11s / 9s

Distance 900m ⇒ 14s / 10s / 8s

Distance 800m ⇒ 12s / 9s / 7s

Distance 700m ⇒ 11s / 8s / 6s

Distance 600m ⇒ 9s / 7s / 5s

wingspan = width of a thumb at arms length

Distance 500m ⇒ 8s / 6s / 5s

Distance 400m ⇒ 6s / 5s / 4s

Distance 300m ⇒ 4.5s / 3.4s / 2.7s

fuselage ∅ = mosquito on cockpit, or woolen thread

Distance 200m ⇒ 3s / 2.3s / 1.8s

Distance 100m ⇒ 1.5s / 1.1s / 0.9s

Distance 50m ⇒ 0.75s / 0.56s / 0.45s

Distance 20m ⇒ 0.3s / 0.23s / 0.18s

40

20

10

5

2

1

Reading distance 30cm
when printed on A4

Wingspan: 15m

In reality, less contrast
and
TAS >> IAS

57mm Vario in 60cm distance

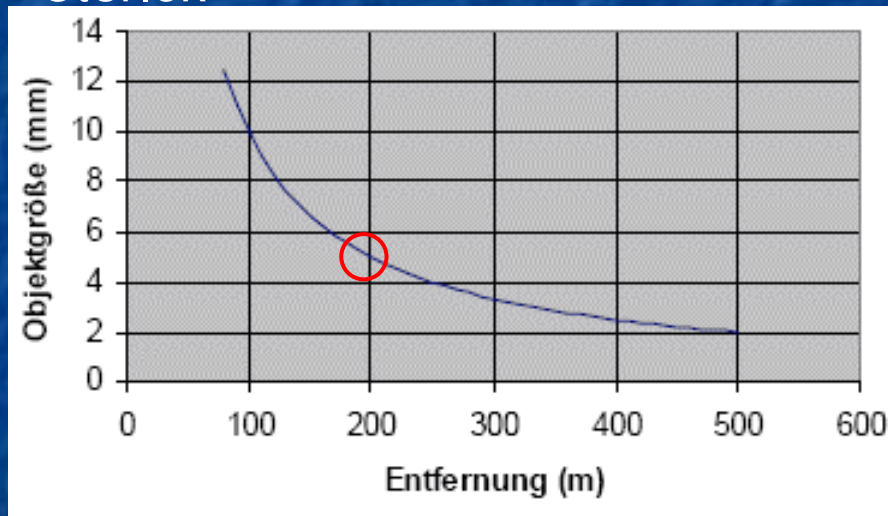
80mm Speed
in 60cm distance

Skenbar objektstorlek vid en meter från ögat

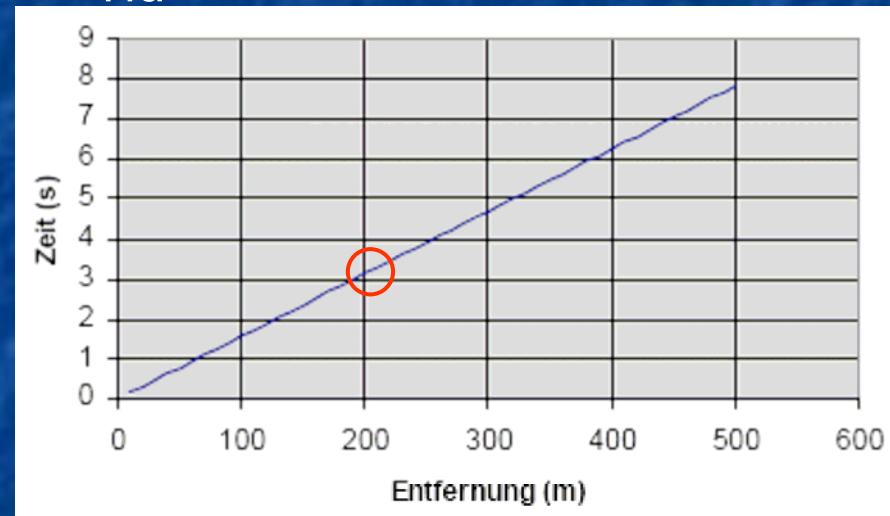
Tid till "impact" vid 230 km/h närmandehastighet

"Storlek"

Avstånd

Tid

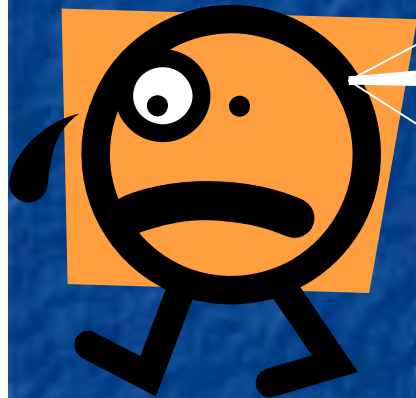

Avstånd

Flygsäkerhet (idé Sakka)

- Titta ut
- Titta ut
- Titta ut
- Scanna med rätt metod

Fokus
Färger
Långt håll

Upptäcker rörelser
Monokromt
Oskarpt

Scannings teknik

Photo: Robert Danewid

Distans till "målet"

Avstånd till upptäckt?

Airspeed 185 km/h = 50 m/s

Närmande fart 100 m/s (mötande)

100 m = 1s

200 m = 2 s

500 m = 5 s

1 000 m = 10s

Svänga höger

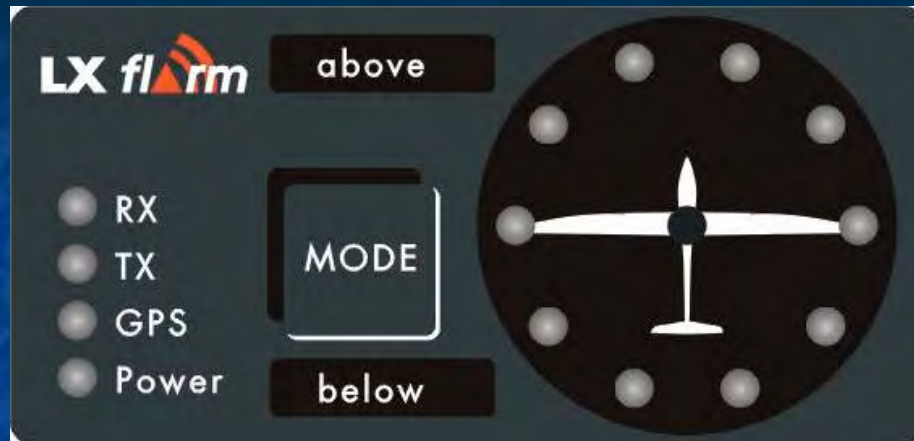
- Reaktions tid – 1s
- Rolla in i en brant sväng – 2 s
- 30 grader sväng – 2 s
- Totalt 5 s
- 2 x185 km/h – 100 m/s – 500 m

Dyka

- Reaktions tid – 1s
- Dyka till en 20 graders dykning – 1 s
- Sjunka 3 m – 1 s
- Totalt 3 s
- 2 x 185 km/h – 100 m/s – 300 m

Sammanfattning

- För att vara säker måste vi se det andra flygplanet på distans av 1 km
- Om närmare - ska vi dyka i s f svänga
- Vi måste använda rätt scanningsteknik

Nu ska vi berätta om FLARM också

Robert Danewid

FLARM är ett audiovisuellt
hjälpmedel för bättre "look out"

FLARM Historik

- Från Schweiz – kollisionsvarning om flygplan och terräng
- 2001 Första idéerna
- 2003 Examensarbeten på temat
- Maj 2004 första prototypen
- 2004 100 enheter färdigställs på beställning. Utökas raskt till 450
- FLARM-föreningen ombildas till ett aktiebolag
- Schweiziska räddningstjänsten utrustar sina helikoptrar med FLARM
- Juni 2006 OSTIV Pris
- Idag >17 000 i bruk world wide

"Swiss FLARM" eller "FLARM original"

Potential Collision Situations Between Gliders

Frontal Approach

Approach from side and back

Glider 1 entry in thermal with glider 2 circling

Opposite direction* or offset spiral

Similar spiral turns

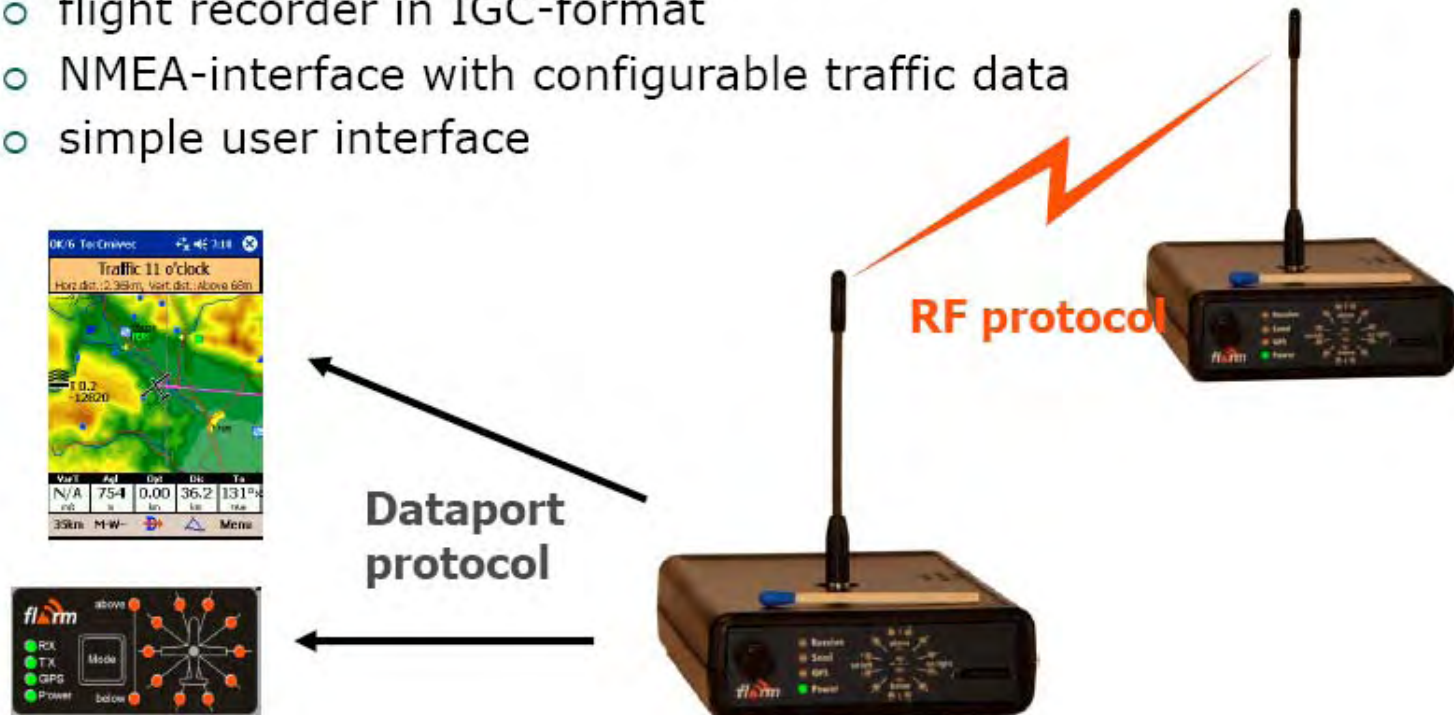
Human eye	Good	Poor	Good (1) Very poor (2)	Poor	Good
FLARM help	Very good	Very good	Very good (1) Good (2)	Good	Poor **

* This situation is contrary to basic safety rules (with or without Flarm) !

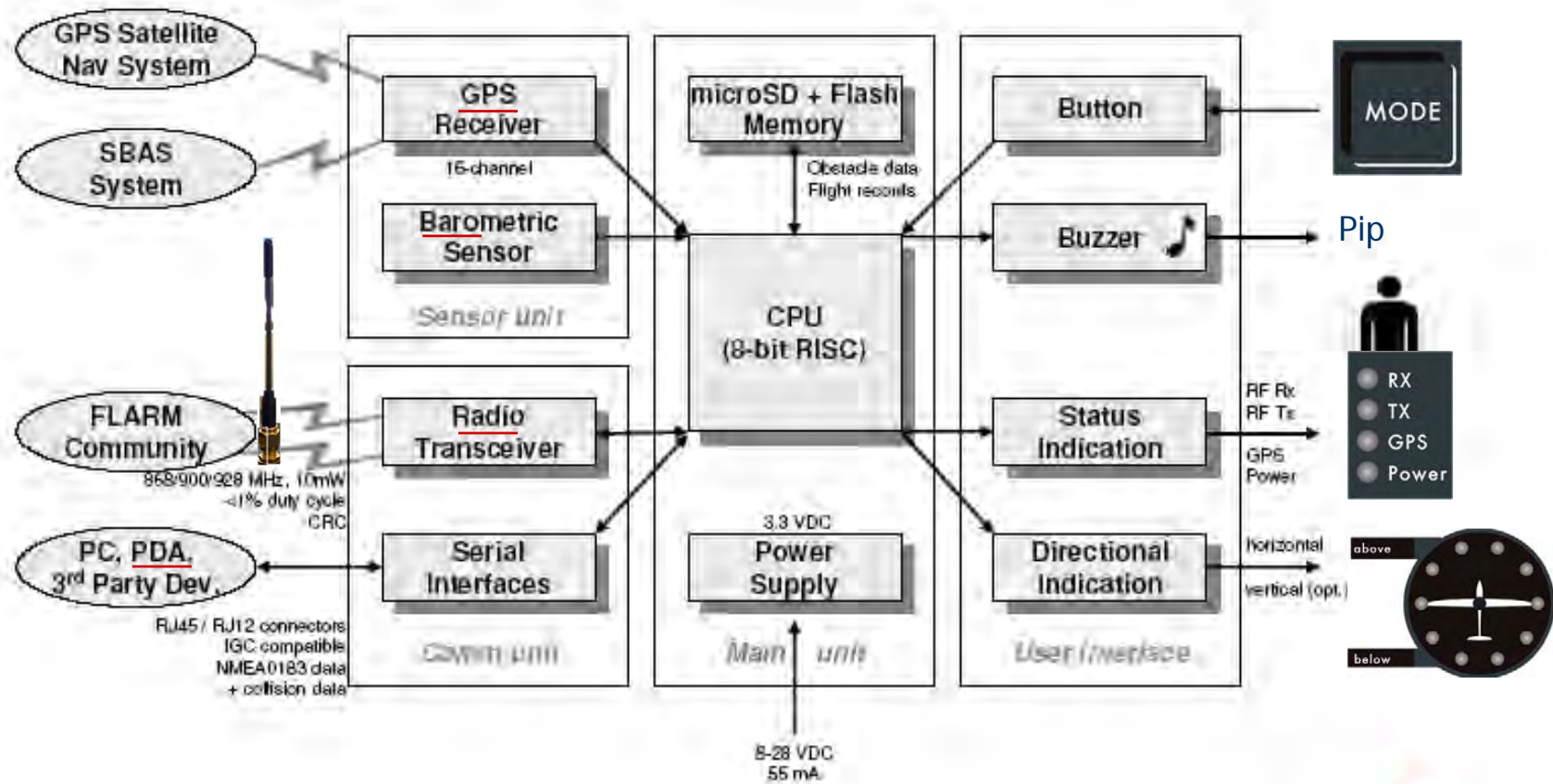
** While circling: Use of the function „suppress sound alarms“ (double-click) helps, but...
LOOK OUTSIDE

How does it work

- Broadcast own GPS-derived flight-path prediction over license-free radio
- highly selective aircraft-aircraft warnings, 2-3 km range
- obstacle warnings based on internal database
- flight recorder in IGC-format
- NMEA-interface with configurable traffic data
- simple user interface

Hardware block diagram

© 2007 by FLARM Technology, Switzerland

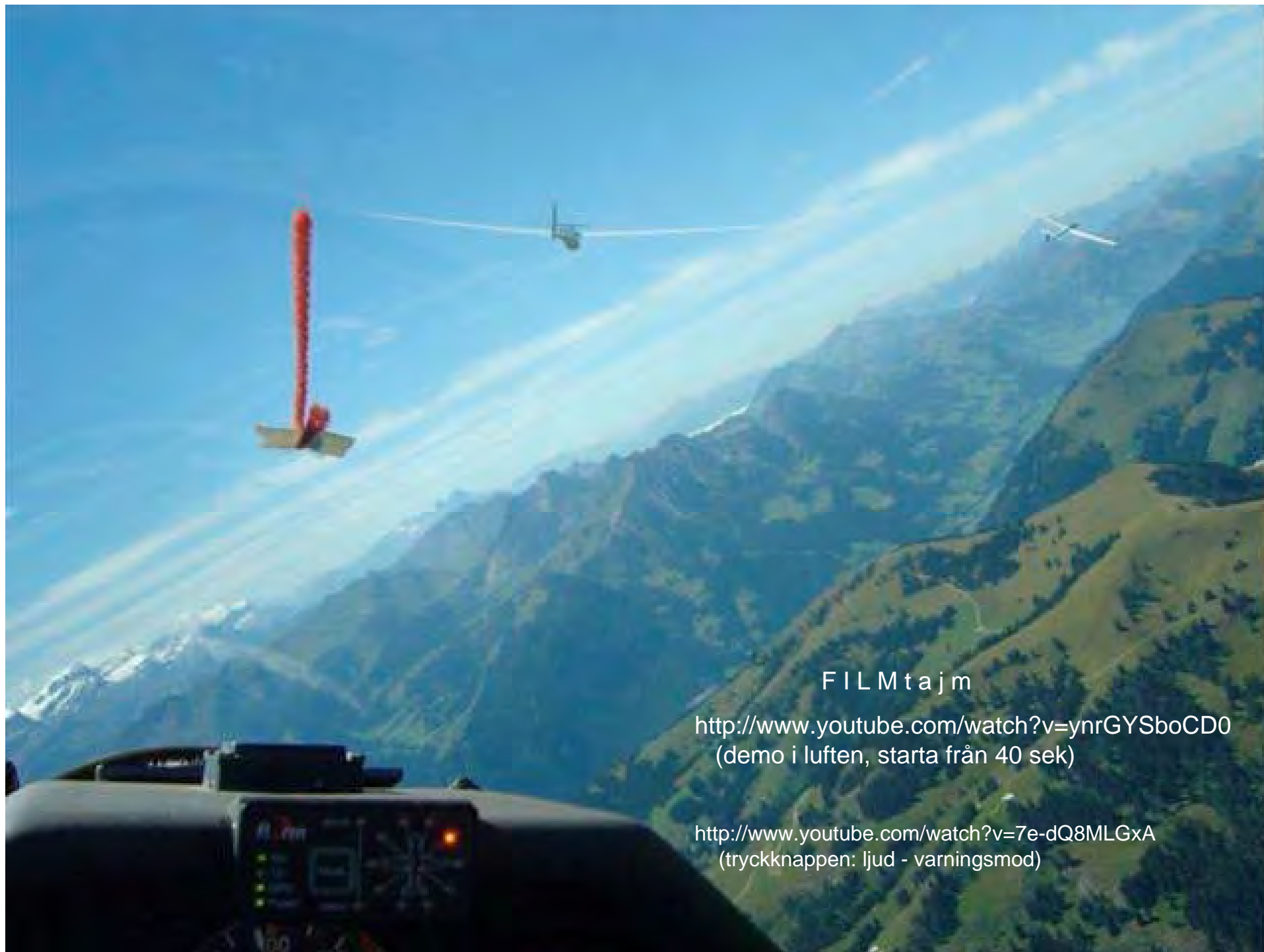

Men.....

FLARM är inget kollisionsvarningssystem
som TCAS!

Det är ett "situational awareness system"

Look out, Look out, **Look out**, Look out, L

FILM t a j m

<http://www.youtube.com/watch?v=ynrGYSboCD0>
(demo i luften, starta från 40 sek)

<http://www.youtube.com/watch?v=7e-dQ8MLGxA>
(tryckknappen: ljud - varningsmod)

LX FLARM sponsored by Inter Hannover

LX RedBox

LX MiniBox

"Swiss" FLARM

Version 2 Quick Reference

Important: only the original manual is binding

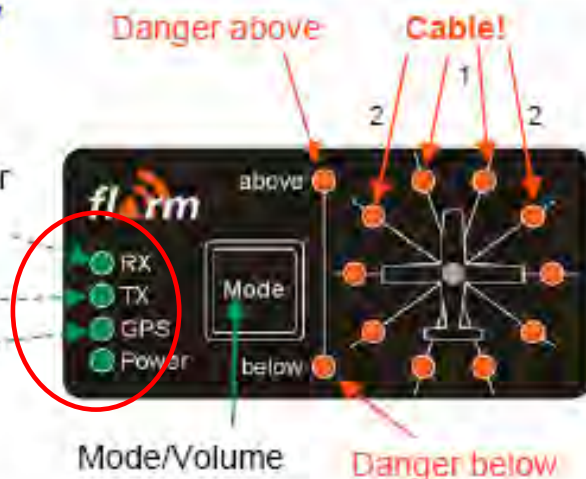
<http://www.flarm.ca>

The Display

Receiving other FLARM

Transmitting

GPS OK

Mode/Volume

Danger below

After switching on FLARM is always useable.

RX, TX blinks briefly per second and interrupts long.
GPS blinks long per second and interrupts briefly. Otherwise an error situation.

Cable! LED pairs 1 and 2 blinking alternately.
The closer, the faster the blinking!

Danger above/below (or same altitude) as own aircraft.

Mode -button

1x short Volume change is briefly confirmed

3 sec Switch between **WARNING** (only danger) & **NEAREST** (all)

Version 2 Quick Reference

Important: only the original manual is binding

More detail

<http://www.youtube.com/watch?v=7e-dQ8MLGxA>

Mode selection with Mode-button

WARNING Only danger situations are indicated. **Always blinking** with aural alert.

NEAREST Also traffic infos within 500m altitude and 2 km distance. Indication only **steady**, not blinking.

Doubleclick All indications suppressed for 5 min.
Doubleclick again = back to normal indication.

> 8 sec Pressed engages restart
> 20 sec Factory Reset (please do not use!)

LED's

Obstacle Obstacle warning always ahead. **The closer, the faster the LEDs are blinking.**

Aircraft **Danger in indicated direction**

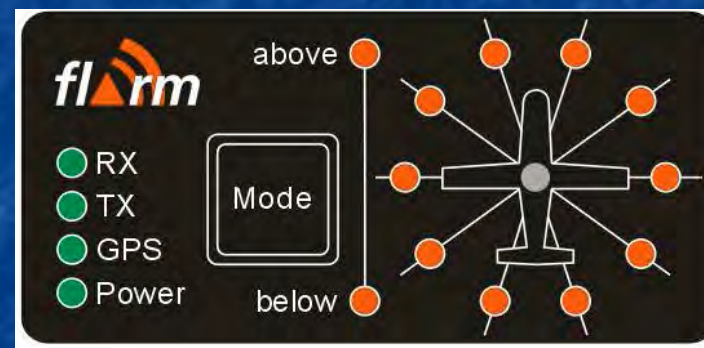
Attention! Direction indication of objects with strong wind inaccurate! (Heading – Track).

GPS Power Should light continuously with short interruptions. Lights continuously, when > 8 Volt.

©flarm 2008

FLARM startar alltid i "Nearest" Mode

*För att ändra mod (närmaste <--> varning)
tryck på **MODE** knappen
ca 2 sekunder.*

*Varningsmod
med blink*

***Närmaste**
(0.5 - 2 km)*

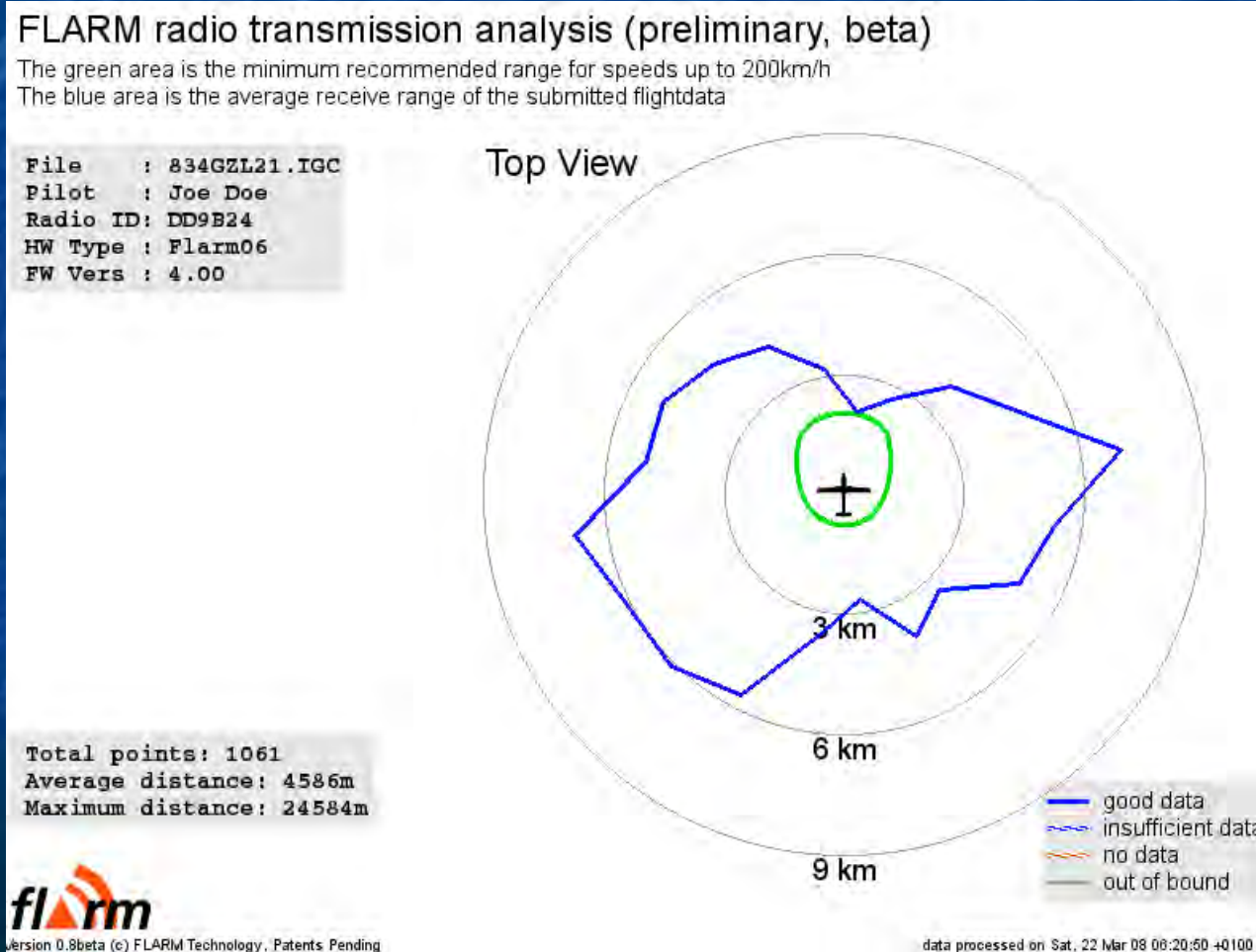
Note!
To change mode of operation press **MODE** button for approximately 2 seconds. If the radial LED's will run from top toward bottom means change over to NEAREST and vice versa. After each **new power on**, the unit will start in Nearest mode.

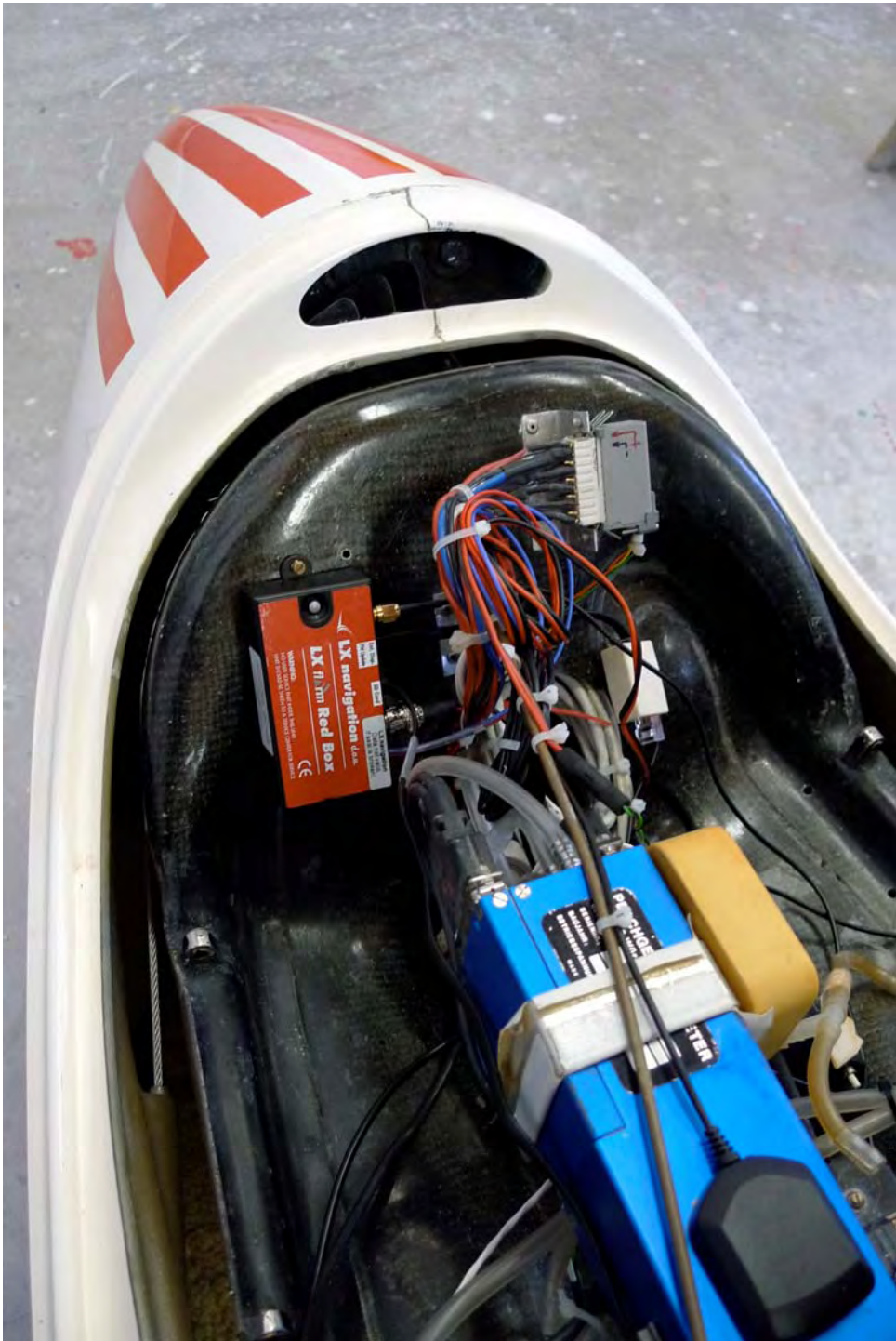

Antennplaceringen är viktig!

Diagrammet nedan är från standard Flarm, med original antenn, monterad på instrumentpanelen bak i en Duo Discus.

Räckvidd i flygriktningen påverkas av dämpningen pga pilot fram och flygplanskroppen.

RedBox i Kalle Anka

LX RedBox med
IGC logger

“LFK standard”

Oudie

UHA
USH
URO
UKA
UKV

Splitter

FLARM display

Sammanfattning

- ✓ FLARM "ser" bara andra flygplan med FLARM
- ✓ FLARM är ett *hjälpmedel* att *titta ut* mer
- ✓ De tre viktigaste råden att komma ihåg
- ✓ 1. Look out!
- ✓ 2. Look out
- ✓ 3. Look out